

SYLABUS PRZEDMIOTU W SZKOLE DOKTORSKIEJ

Tytuł	<i>Etyka w nauce</i>
Tytuł w jęz. ang.	<i>Ethics in Science</i>

Status przedmiotu	obowiązkowy dla: <i>ogólny Szkoła Doktorska</i>
	do wyboru dla:

Autor/autorzy sylabusa:	Zespół :	koordynator: dr hab. Justyna Nowotniak-Poręba
		członek zespołu: dr Ewa Rosiak-Zięba
		członek zespołu: dr hab. Janusz Sidorek
		członek zespołu: dr hab. Grzegorz Szulczewski
		członek zespołu: dr Jacek Ziobrowski

Sygnatura przedmiotu:

Część A

1. Syntetyczna charakterystyka przedmiotu (główne hasła – około 400 znaków):

Przedmiot ma na celu zaznajomienie doktorantów z zagadnieniami etycznymi w obrębie nauki i działalności naukowej oraz wyposażenie ich w narzędzia służące do konceptualizacji i rozwiązywania problemów o wymiarze moralnym. Program obejmuje kodeksy i inne regulacje dotyczące standardów etycznych obowiązujących w środowisku naukowym (związane m.in. z prowadzeniem badań naukowych, obowiązkami naukowca wobec społeczeństwa).

2. Słowa kluczowe (3 – 6 słów):

Etyka, nauka, etos, kompetencje moralne, odpowiedzialność

Część B

Przedmiotowe efekty uczenia się

Powiązanie z efektami uczenia się dla SzD

Wiedza (liczba efektów od 2 do 5)

W.1

Doktorant rozumie etyczne uwarunkowania pracy naukowej.

W_6 / P8S_WK

		W_7 / P8S_WK
W.2	<i>Doktorant zna kodeksy oraz inne regulacje etyczne dotyczące działalności naukowej.</i>	W_6 / P8S_WK W_7 / P8S_WK
W.3	<i>Doktorant ma wiedzę z zakresu podstaw etyki.</i>	W_6 / P8S_WK W_7 / P8S_WK
Umiejętności (liczba efektów od 2 do 5)		
U.1	<i>Doktorant umie rozpoznać wykorzystywać zdobytą na zajęciach wiedzę do identyfikowania, formułowania i rozwiązywania problemów etycznych związanych z działalnością naukową.</i>	U_1 / P8S_UW U_6 / P8S_UK
U.2	<i>Doktorant potrafi argumentować na rzecz właściwych moralnie postaw i decyzji.</i>	U_2 / P8S_UW U_6 / P8S_UK
U.3	<i>Doktorant potrafi dokumentować i prezentować wyniki badań, a także przygotowywać publikacje naukowe z poszanowaniem ochrony własności intelektualnej.</i>	U_5 / P8S_UK
Kompetencje społeczne (liczba efektów od 1 do 3)		
K.1	<i>Doktorant jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych badacza.</i>	K_4 / P8S_KR
K.2	<i>Doktorant jest gotów do podtrzymywania i rozwijania etosu środowiska badawczego.</i>	K_5 / P8S_KR

Część C

Semestralny plan zajęć:

1. Pozycja nauki w kulturze Zachodu. Kwestia wartościowania w nauce; wartości epistemiczne a etyczne. Rola zagadnień etycznych w nauce.
2. Społeczny i metodologiczny status etyki. Etyka ogólna a etyki zawodowe.
3. Wprowadzenie do etyki, podstawowe pojęcia. Etyka a moralność.
4. Przegląd zagadnień etycznych, wybrane stanowiska.
5. Etyka w nauce jako etyka stosowana. Etos pracy naukowej. Obowiązki naukowca względem społeczeństwa.
6. Obiektywizm, rzetelność i niezależność badacza. Zasady etycznego prowadzenia badań naukowych i upowszechniania ich wyników.
7. Kwestia poszanowania własności intelektualnej (ochrona praw autorskich i praw pokrewnych).
8. Nieuczciwe praktyki akademickie (m.in. oszustwa naukowe, plagiat, *ghost writing*, *guest authorship*).
9. Zagadnienie uczciwej rywalizacji w nauce (m.in. kwestia niezależnej inicjatywy w badaniach naukowych). Etyczne zasady procedur recenzyjnych i oceny dorobku innych badaczy.
10. Etyczne aspekty relacji wewnątrz zespołu (m.in. nepotyzm, mobbing, dyskryminacja), z innymi zespołami badawczymi i przedstawicielami środowiska akademickiego, a także z otoczeniem. Kwestia opieki

nad młodą kadrą naukową.	
11. Kwestia odpowiedzialności za społeczne skutki badań naukowych - zagadnienie etycznych ograniczeń w badaniach naukowych.	
12. Etyczne aspekty działalności opiniotwórczej. Kwestia dbałości o zachowanie warunków pracy naukowej i dyskusji akademickiej (m.in. wolność słowa, równość, swoboda prowadzenia badań naukowych).	
13. Etyczne aspekty pozyskiwania, wydatkowania oraz rozliczania środków finansowych na badania naukowe. Nauka a biznes, nauka a polityka: obiektywizm i rzetelność badań a możliwy konflikt interesów.	
14. Kodeksy etyczne dotyczące działalności naukowej.	
15. Etyczne wyzwania i moralne dylematy we współczesnej nauce.	
Literatura podstawowa (jeśli wybrane fragmenty publikacji zwartych, to wskazane podanie rozdziałów, ew. stron):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Brandt R. B., <i>Etyka. Zagadnienia etyki normatywnej i metaetyki</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996. 2. Galewicz W., <i>O etyce badań naukowych</i>, „Diametros” 2009, nr 19, s. 48-57. 3. Hausman D. M., McPherson M., Satz D., <i>Etyka ekonomii. Analiza ekonomiczna, filozofia moralności i polityka publiczna</i>, Wydawnictwo Copernicus Center Press, Kraków 2017. 4. <i>Ekonomia i etyka</i>, w: <i>Metaekonomia. Zagadnienia z filozofii ekonomii</i>, red. M. Gorazda, Ł. Hardt, T. Kwarciański, rozdz. IV, Wydawnictwo Copernicus Center Press, Kraków 2016, s. 361-458. 5. Weber M., <i>Nauka jako zawód i powołanie</i>, w: idem, <i>Polityka jako zawód i powołanie</i>, wyd. dowolne. 6. Weber M., <i>Polityka jako zawód i powołanie</i>, w: idem, <i>Polityka jako zawód i powołanie</i>, wyd. dowolne. 	
Literatura uzupełniająca (jeśli wybrane fragmenty publikacji zwartych, to wskazane podanie rozdziałów, ew. stron):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Szaniawski K., <i>O nauce, rozumowaniu i wartościach. Pisma wybrane</i>, wybr. i opr. J. Woleński, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa 1994. 2. Sandel M., <i>Czego nie można kupić za pieniądze. Moralne granice rynku</i>, Kurhaus Publishing, Warszawa 2013. 3. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. 4. Komisja Europejska, <i>Europejska Karta Naukowca</i>, marzec 2005 r. 5. Komisja do spraw Etyki w Nauce, <i>Kodeks Etyki Pracownika Naukowego</i>, wydanie II, PAN, Warszawa 2017. 6. European Science Foundation (ESF), All European Academies (ALLEA), <i>The European Code of Conduct for Research Integrity</i>, marzec 2011 r. 7. Organisation for Economic Co-operation and Development Global Science Forum, <i>Investigating Research Misconduct Allegations in International Collaborative Research Projects. A Practical Guide</i>, kwiecień 2009. 8. Narodowe Centrum Nauki, <i>Kodeks Narodowego Centrum Nauki dotyczący rzetelności badań naukowych i starania o fundusze na badania</i>. 	

Część D

Część D	
Forma zajęć: konwersatorium	Wymiar zajęć w godz.: 30

Ogółem godzin <i>w tym:</i>	30
Konwersatorium	30
Elementy oceny końcowej (ogółem 100%), w tym:	
Egzamin ustny	75%
Ocena aktywności na zajęciach	25%
Liczba punktów ECTS	4

Część E

Metody dydaktyczne (nauczania) stosowane przez prowadzącego

M.3. wykład konwersatoryjny (z *aktywnością doktorantów*)
M.6. klasyczna metoda problemowa
M.7. metoda przypadków (*studium przypadku*)
M.11. dyskusja dydaktyczna (*okrągłego stołu, burza mózgów, panelowa, itp.*)

Część F

Metody weryfikacji (sprawdziany) osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia

W.2. egzamin ustny
W.9. obserwacja i ocena sposobu zgłaszania problemu, zadawania pytań na zajęciach
W.10. obserwacja i ocena sposobu/kultury prowadzenia dyskusji i argumentowania